

**«Επιχειρώντας Αλλιώς» στην
εποχή της κρίσης:
Η γυναικεία αθλητική
επιχειρηματικότητα,
ανεκμετάλλευτη πηγή Κοινωνικού
Κεφαλαίου,**

**CYPRUS OLYMPIC COMMITTEE / ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,**

Λευκωσία, Κύπρος - 9 Μαρτίου, 2016

Ειρήνη Καμπερίδου (BA, MA, PhD)

**Επίκ. Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας: Κοινωνικό
Φύλο & Αθλητισμός (ΣΕΦΑΑ, Εθνικό και
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών)**

Email: ikamper@phed.uoa.gr

Η διαχρονικότητα του γυναικείου αποκλεισμού ...

- Στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 1896 δεν υπάρχει καμία γυναικεία συμμετοχή [...] στο Ελσίνκι το 1952 το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών είναι μόνο 10,5% [...] στους Ολυμπιακούς του Λονδίνου το 2012 το ποσοστό ανέρχεται σε περίπου **44.2 % συμμετοχή-ρεκόρ!** (Kamberidou 2012),

http://www.olympic.org/Documents/Reference_documents/Factsheets/Women_in_Olympic_Movement.pdf

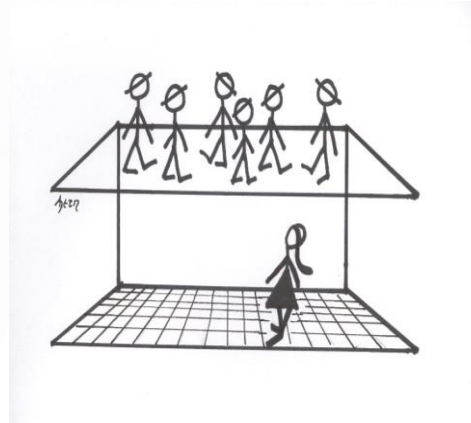
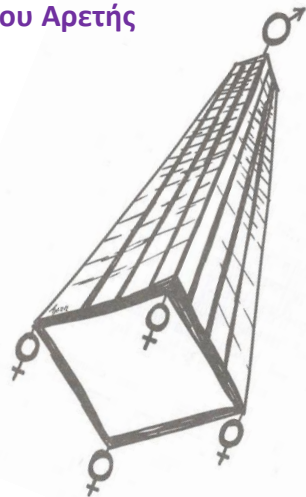
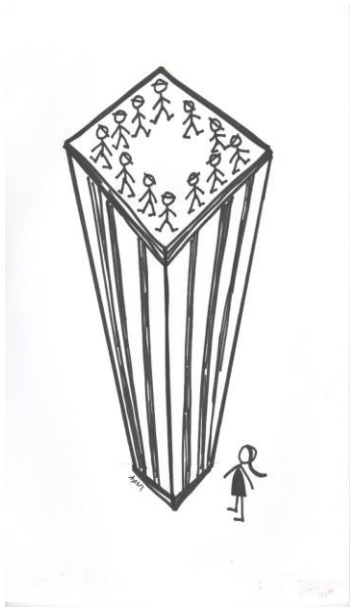
Υποεκπροσώπηση του γυναικείου αθλητισμού **στα ΜΜΕ**, στην αθλητική ηγεσία, κ.ά.

© *'Women's underrepresentation in leadership'* by Areti

© έργα-σύλληψη της ζωγράφου Αρετής Καμπερίδου]

© *'Invisible barriers' and 'the glass ceiling'* by Areti

© έργα-σύλληψη της ζωγράφου Αρετής Καμπερίδου]]

Τηλεοπτικός χρόνος (ΗΠΑ) : Ανδρικός αθλητισμός 96.3% , Γυναικείος αθλητισμός **1.6% !!!** Ουδέτερα θέματα 2.1%. (Messner, Hextrum , Nyad 2010)

Γυναικείος Αθλητισμός 9%, Ανδρικός Αθλητισμός 81% (Australian Sports Commission , UNSW 2010).

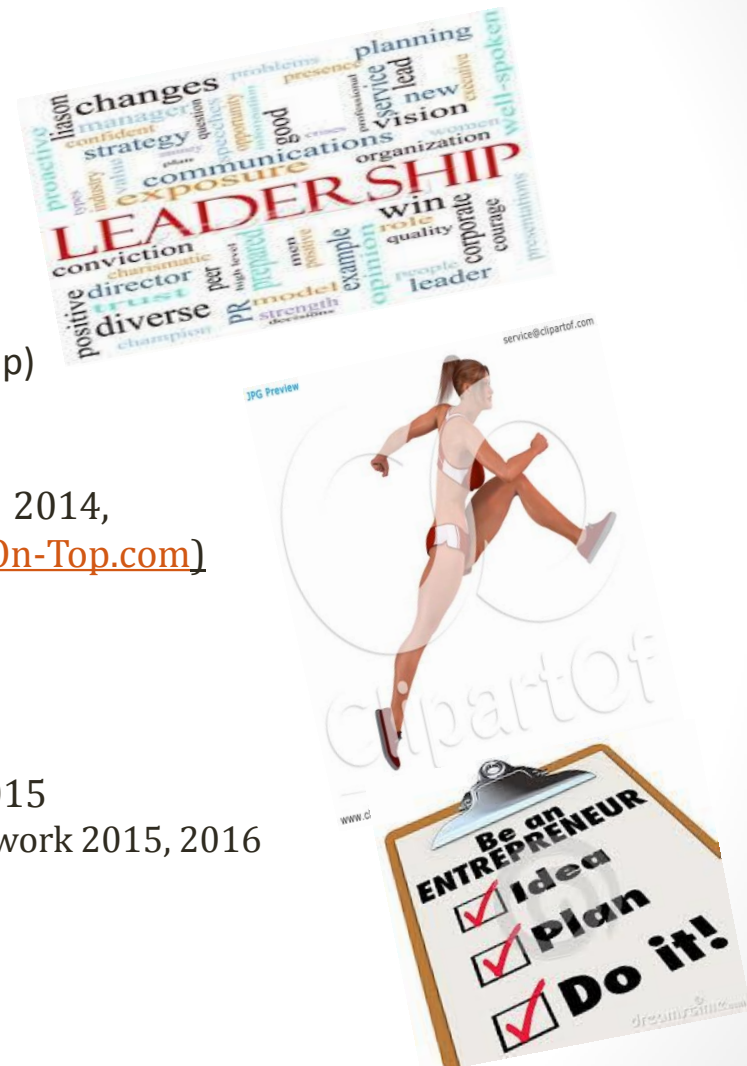

«Ένας κώδικας θηλυκοποίησης επισημαίνεται επανειλημμένα στα ΜΜΕ για να ουδετεροποιήσει τα αποτελέσματα της αθλητικής πράξης και της αθλητικής ταυτότητας»

(Καμπερίδου 2012: 33)

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ = ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΗΓΕΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

- Greer 2009,
- Wiseman 2010, (leadership)
- O'Brien 2013,
- Glass 2013,
- Wiseman, Allen & Foster 2013 (leadership)
- Ernst and Young 2013,
- Dunn 2014,
- Parris, Troilo, Boychet, Peachey & Jon 2014,
- Woman-On-Top 2014 (www.Woman-On-Top.com)
- Hock 2014
- Miragaya & DaCosta (χ.χ.έ).
- EY Women 2015,
- Πατσαντάρας 2014
- Women Athletes Business Network 2015
- Women-Athletes-Global-Leadership-Network 2015, 2016
- Καμπερίδου 2015α, 2015β
- Kamberidou & Chroni 2016
- κ.ά

"Επιχειρείν" (entrepreneurship)

- Τι σημαίνει επιχειρηματικότητα (entrepreneurship) σήμερα?
- Αθλητική ή Ολυμπιακή επιχειρηματικότητα (Olympic or sport entrepreneur /sport entrepreneurship)
- «Επιχειρώντας αλλιώς»: κοινωνική επιχειρηματικότητα (social entrepreneurs- social entrepreneurship-social enterprises)
- Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

© Can Stock Photo - csp11371345

Ηγεσία

Boss

Drives employees
Depends on authority
Inspires fear
Says, "I"
Places blame for the breakdown
Knows how it is done
Uses people
Takes credit
Commands
Says, " Go "

& Leader

... Coaches them
... On goodwill
... Generates enthusiasm
... Says, " We "
... Fixes the breakdown
... Shows how it is done
... Develops people
... Gives credit
... Asks
... Says, " Let's go "

Yooner Pasty

Listening!!

Εμπνευσμένοι ηγέτες –ηγεσία (Multipliers)

σε αντίθεση με
τυραννικές
ή
αυταρχικές
συμπεριφορές/τακτικές
των
(Diminishers)

- **The Multiplier Effect** (Wiseman, Allen & Foster 2013)

Πολλαπλασιαστές: Πώς οι καλύτεροι ηγέτες κάνουν όλους ευφυέστερους και δημιουργούν ευφυέστερες ομάδες ...

- **Multipliers vs. Diminishers** που απορροφούν/ εξαντλούν ενέργεια, επίδοση, αποτελεσματικότητα της ομάδας τους , των υπαλλήλων τους....
- “**Iterate:** If it doesn’t work, that’s OK. Learn from it and move forward ...” (Multiplier of the Year Award 2014)
- **Multipliers:** How the Best Leaders Make Everyone Smarter (Wiseman 2010)

Ο Αθλητισμός συμβάλλει στην ανάπτυξη ηγετικών δεξιοτήτων

Sport Entrepreneurship

**Ο αθλητισμός συμβάλλει στην ανάπτυξη
επιχειρηματικών και ηγετικών δεξιοτήτων :**

Greer 2009, O'Brien 2013, Glass 2013, Dunn 2014, Parris, Troilo, Boychet, Peachey & Jon 2014, EY 2014, 2015; Woman-On-Top 2014, EY Women Athletes Business Network 2015, Miragaya & DaCosta (χ.χ.έ), Καμπερίδου 2015α, 2015β, Κοινωνική Επιχειρηματικότητα 2015, Πατσαντάρας 2014, κ.ά.

«Επιχειρώντας αλλιώς»: κοινωνική επιχειρηματικότητα
(European Commission 2015, WiSE 2015, Κοινωνική Επιχειρηματικότητα 2015)

Organization for Women in Self-Employment (WiSE)

Γεφυροποιό ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τα γεφυροποιά δίκτυα, δηλαδή ανοικτά σε ανθρώπους διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων, ανεξάρτητα από εθνικότητα, ηλικία, θρησκεία [...]
Ισχυρούς δεσμούς εμπιστοσύνης, σχέσεις συνεργασίας σε εργασιακούς χώρους, σε **αθλητικούς συλλόγους**, κλπ.

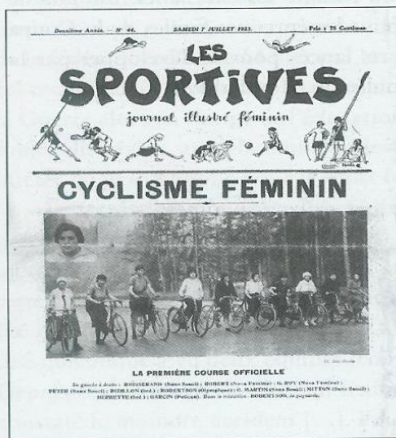
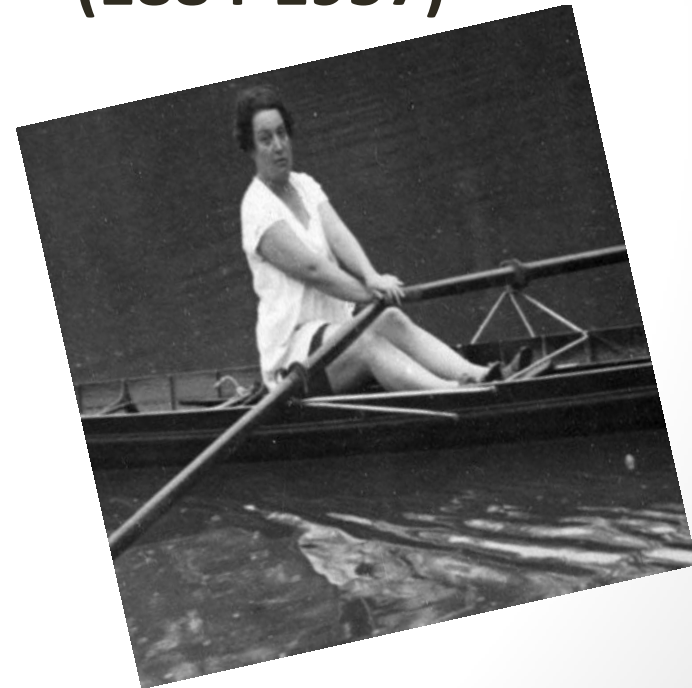
Η κοινωνική επιχειρηματικότητα αναφέρετε σε **κοινωνικές επιχειρήσεις** με

- Κοινωνικούς, οικολογικούς, περιβαλλοντολογικούς ή εκπαιδευτικούς σκοπούς.
- Συνήθως προσλαμβάνουν ή απασχολούν ως υπαλλήλους **μη-προνομιούχες η ευπαθείς κοινωνικές ομάδες** με στόχο να συμβάλλουν στη μείωση των κοινωνικών αποκλεισμών...

“THE FIRST WOMAN OLYMPIC ENTREPRENEUR”

"Monte Carlo Women's Olympics, 1921" (Miragaya & DaCosta, χ.χ.έ.)

Alice Joséphine Marie
Million, αργότερα
Alice Milliat
(1884-1957)

"Women's Olympic Games in Paris on August 20, 1922"

20,000 spectators

(Drevon, 2005, Woolum 1998, Γιαννιτσιώτη χ.χ.έ, Καμπερίδου 2011, 2016)

Alice Milliat, pioneer of women's sport
in France and not only. Her lobbying
forced the inclusion of women's events
in the Olympics ...

"Ολυμπιακοί Αγώνες
Γυναικών", Παρίσι 1922
με τη συμμετοχή 300
αθλητριών από
Γαλλία, Μ. Βρετανία,
Νορβηγία, Ιταλία,
Ελβετία, Βέλγιο,
Τσεχοσλοβακία.

US TEAM – ομάδα των ΗΠΑ

«Ολυμπιακοί Αγώνες Γυναικών», Παρίσι 1922

Photo published in the *New York World*, 1922

<http://lits.columbiasc.edu/edenslibrary/LA%20100/Miss%20Ludy/LM1.html>

"She was so successful that the August newspaper edition of *Le Sportif* compared Madame Milliat to Coubertin" (Drevon, 2005)

- Negotiated with the IOC the participation of women in track & field in the **Amsterdam Olympic Games of 1928**: five disciplines were included: **800m, 100m, 4x100, high jump and discus throw** ... (Miragaya & Dacosta n.d).

- **Μετά από πιέσεις της ΔΟΕ μετονομάστηκαν «Παγκόσμιοι Αγώνες Γυναικών»** οι οποίοι διεξάγονται ανά τετραετία

Tips for Success

“Dare to fly”

Kamberidou, I., & Chroni, S. (Forthcoming 2016). The Greek Experience: Outstanding Women in the Social Space of Sport. Chapter in Diketmueller, R. (Ed.), *'Inspirational women: Making a difference in physical education, sport and dance'*. Publication of the International Association of Physical Education and Sport for Girls and Women (IAPESGW)
<http://www.iapesgw.org/> [in press]

Nike (Winged Victory) by Areti

- ‘Ethos’
- Dare to fly
- Follow your passion,
- Go after your dream
- Never give up, persistence
- Believe in yourself
- Never perceive your gender as an obstacle
- Never allow anyone to question your abilities due to gender, disability, sexual orientation, race, age, etc.
- Support and help other women
- Share, collaborate, teamwork
- Determination, continuous effort
- Faith in your abilities
- Show courage, dare, challenge

Tips for Success

“Dare to fly”

“Dare to fly” by Areti

The Greek Experience: Outstanding Women in the Social Space of Sport

- Reach for the sky
- Dare to fly, cross thresholds
- Enter fields considered male dominated
- Take action and no longer remain *silent observers*
- View sport as a space/activity that unites genders
- Be proactive in communication
- Pursue visibility

(Kamberidou & Chroni 2016)

Δεξιότητες που αποκτούνται στην κοινωνική περιοχή του Αθλητισμού

Απαραίτητες ηγετικές δεξιότητες για το «επιχειρείν»

- αυτοπεποίθηση,
- αφοσίωση,
- επικοινωνία,
- διαίσθηση,
- ικανότητα να αναθέτεις ευθύνες / οργανωτικές ικανότητες
- Ομαδικότητα (team environment)
- Οραματισμός (vision, ability to envision/see victory...)

(EY Women 2015, et al)

18. “Making the connection: women, sport and leadership”

Κάνοντας τη σύνδεση: γυναίκα, αθλητισμός και ηγεσία
(400 γυναίκες στελέχη και επιχειρηματίες)

Καταξιωμένες στον επιχειρηματικό κόσμο γυναίκες υπήρξαν **αθλήτριες** ή είχαν κάποια **αθλητική δραστηριότητα**...

- **94%** ενεργή συμμετοχή σε αθλητική ομάδα
- **53%** συνεχίζει κάποια αθλητική δραστηριότητα

Έρευνα του **espnW** και της **EY Women Athletes Business Network (2014)**

- Η πλειονότητα των γυναικών υποστηρίζουν ότι η αθλητική εμπειρία διευκολύνει και επιταχύνει την επαγγελματική σταδιοδρομία, και ειδικά την αναρρίχηση στην ηγεσία

(EY Women 2014, Hock 2014)

94% ενεργή συμμετοχή σε αθλητική ομάδα

49%

C-suite (μέλη διοικητικών συμβουλίων και Διευθύνων σύμβουλοι (CEO))

- **52%** κολεγιακό/πανεπιστημιακό Αθλητισμό
- **3%** δεν έχουν καμία αθλητική εμπειρία (have not played any sport)
- **75%** για να προσλάβουν αξιολογούν την πειθαρχία που απαιτεί η αθλητική εμπειρία.

Managerial positions/
διευθυντικές θέσεις

51%

- το **39%** κολεγιακό/πανεπιστημιακό Αθλητισμό
- **58%** αξιολογούν την πειθαρχία που απαιτεί η αθλητική εμπειρία όταν είναι να προσλάβουν...

20. Ηγετικές δεξιότητες (leadership style)

© Can Stock Photo - csp3499631

- **74%** υποστηρίζουν ότι η αθλητική συμμετοχή και ειδικά το ανταγωνιστικό (competitive) πνεύμα είναι απαραίτητο προσόν για την επαγγελματική επιτυχία...
- **61%** υποστηρίζουν ότι η συμμετοχή τους στον αθλητισμό, στο παρελθόν, συνέβαλλε στην **σημερινή** τους επαγγελματική επιτυχία

- το **67%** τονίζει ότι η αθλητική εμπειρία των υποψηφίων επηρεάζει θετικά την απόφασή τους να προσλάβουν ...

(EY Women 2014)

Ισχυρά πρότυπα οι αθλητές/τριες: ισχυρότερα και από τους πολιτικούς

- το **82%** ανέφερε επικεφαλής/ηγέτες στο χώρο των επιχειρήσεων

- το **71%** αθλητές/τριες

- το **69%** άτομα της οικογένειάς τους

- 28%** celebrities

- 26%** κυβερνητικοί/ πολιτικοί

Αντιλήψεις περί αθλητισμού και ομαδικότητας (Ernst & Young 2013, O'Brien 2013)

821 διευθυντικά στελέχη (**senior managers**) και ανώτερα στελέχη (**executives**)— **40%** γυναίκες, **60%** άνδρες

- **90%** των γυναικών έπαιζαν κάποιο σπορ (played sports)
- **76%** των γυναικών υποστηρίζουν ότι όταν υιοθετούν αθλητικές τεχνικές, στρατηγικές ή συμπεριφορές στο εταιρικό ή εργασιακό περιβάλλον βελτιώνεται η αποτελεσματικά /επίδοση (performance) της ομάδας τους. ...

Η συνταγή της επιτυχίας:

Ένας αθλητικός προσανατολισμός ή ένα ιστορικό αθλητικής εμπειρίας μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο, και ειδικά για τις γυναίκες που προσδοκούν να ανέβουν στην ιεραρχία/κορυφή:

- Επιμονή
- **Φιλοδοξία**
- Αυτοπεποίθηση
- **Επίλυση προβλημάτων,**
- **Δεξιότητες επικοινωνίας,**
- **Προσαρμοστικότητα**

Women-Athletes-Global-Leadership-Network

(EY's Women Athletes Business Network 2015, 2016)

Women Athletes Business Network

(τελευταία πρόσβαση 2/27/2016).

- **Interviews with 29 successful women entrepreneurs (leaders), all former professional athletes**
“Athlete Interviews”

(τελευταία πρόσβαση 2/27/2016).

<http://www.ey.com/BR/pt/About-us/Our-sponsorships-and-programs/Women-Athletes-Global-Leadership-Network---In-the-locker-room-with>

Anita L. DeFrantz

Σήμερα Πρόεδρος και μέλος του
Δ.Σ. του LA84 Foundation
(<http://www.la84.org/>)

**Michelle Marciniak, US
(basketball)**

- Co-Founder and Co-CEO of SHEEX, Inc.
"performance fabrics"

**Fabiola Molina, Βραζιλιάνα
κολυμβήτρια και Ολυμπιονίκης**

Ολυμπιακοί Αγώνες 2000, 2008 και 2012

- Συν-ιδρύτρια και Διευθύνων Σύμβουλος της παγκόσμιου εταιρείας Fabiola Molina Swimwear
- **EY Entrepreneurial Winning Women**

*H Yang Yang, Ολυμπιονίκης
(Κίνα) Chinese speed-skating
champion*

*Shang Hai Fei Yang Skating
Centre*

Claire Harvey, Great Britain

Charity Youth Sport Trust

Sitting volleyball captain

- When I woke up that day in the hospital, I thought my whole world had ended. But one thing that sport definitely taught me was that when everything feels impossible, you just keep trying....”

Olympic beach volleyball player
turned **cyber security specialist**

*-Master of Arts degree in
Management with Business Law
from Heriot Watt University
- Master of Science degree in
Marketing, University of Bath*

Shauna Mullin, UK

Esther Vergeer, Netherlands

**Wheelchair champion in
basketball and tennis;**

**--Ιδρύτρια και Διευθύντρια
του ιδρύματος: Esther
Vergeer Foundation**

Δεξιότητες : αθλητικό επιχειρείν

Tips

- Ικανότητα να αναθέτεις ευθύνες / οργανωτικές ικανότητες
- Ομαδικότητα (team environment)
- **Οραματισμός (vision, ability to envision / see victory...)**
- Αυτοπεποίθηση
- Αφοσίωση,
- Επικοινωνία,
- Διάισηση

www.shutterstock.com - 106210334

Συμβουλές (TIPS)

- Όταν η αθλητική σας καριέρα τελειώσει να σκεφτείτε τι σας παθιάζει, ή να ασχοληθείτε με κάτι που αγαπάτε
- **Βοηθήστε άλλες γυναίκες επιχειρηματίες** να μάθουν τι σημαίνει να είσαι μέλος μιας ομάδας, τι σημαίνει η **ομαδική προσπάθεια, η συνεργασία**
- Να είστε προετοιμασμένες για όλα, να δέχεστε **συμβουλές** και να αξιοποιείτε ευκαιρίες.

(Καμπερίδου 2015)

Συμβουλές (TIPS)

- Να έχετε θετική σκέψη, κάτι μου μάθαμε στον αθλητισμό. Υπάρχει πάντα τρόπος να λύσεις κάποιο πρόβλημα.
- Όταν αποτυγχάνετε μην απελπίζεστε. Στον αθλητισμό όταν χάναμε έναν αγώνα δεν εγκαταλείπαμε, αλλά ανασυγκροτούμασταν και συνεχίζαμε. Έτσι γίνεται και στον επιχειρηματικό κόσμο.

(Καμπερίδου 2015)

TIPS

www.shutterstock.com - 106210334

www.shutterstock.com - 4769272

Δείξτε **εμπιστοσύνη** και **ακούτε** τους συνεργάτες σας. Στον αθλητισμό μάθαμε να **ακούμε** τις συμβουλές, τις οδηγίες και να **εμπιστευόμαστε** τους προπονητές/τριες, την ομάδα, κ.λπ.

- Καλλιεργήστε την αυτογνωσία, δηλαδή να είστε **ευέλικτες** και **προσαρμοστικές**, να ξέρετε πότε και με ποιο τρόπο να αλλάζεται στάση και πλεύση.

(Καμπερίδου 2015)

Συμβουλές (TIPS):

- Χρησιμοποιείτε την ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, τα **ΜΚΔ** για να συνδεθείτε με **μέντορες**, γυναικεία δίκτυα, φίλες, συνεργάτες, πελάτες και βασικούς παίκτες από διάφορα μέρη του κόσμου.
- **Μάθετε να διαχειρίζεστε το χρόνο σας:** σωστή οργάνωση και διαχείριση χρόνου, δηλαδή **αποφύγετε το multi-tasking !!**

(Καμπερίδου 2015)

Multi-tasking

Ταυτόχρονη εκτέλεση πολλών
εργασιών/υποχρεώσεων ή
πολλαπλές και παράλληλες
δουλειές, καθήκοντα

Sheryl Sandberg (2013)

- «Αντί να αναρωτιόμαστε ‘μπορούμε να τα έχουμε όλα’, καλύτερα να αναρωτηθούμε ‘μπορούμε να τα κάνουμε όλα;’ Η απάντηση είναι και πάλι **ΌΧΙ !**» (Sandberg, 2013: 191).

Multi-tasking today

Η Ιταλίδα ευρωβουλευτής Licia Ronzulli ψηφίζει τις προτάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας για τις γυναίκες

- Η Licia Ronzulli γεννήθηκε το 1975 στο Μιλάνο. Εξελέγη ευρωβουλευτής το 2009 και έχει γίνει γνωστή για την απόφασή της να παίρνει την μικρή Βιτόρια μαζί της στο ευρωκοινοβούλιο...

Sheryl Sandberg (2013)

**«Κάντε τον σύντροφό
σας πραγματικό
σύντροφο»** (Sandberg 2013:
194)

Πρέσβειρα της Παγκόσμιας Ημέρα Γυναικείας Επιχειρηματικότητας Όλγα Σταυροπούλου

- «Επαγγελματική επιτυχία σημαίνει να προάγουμε **από κοινού** την επιχειρηματικότητα στην χώρα μας, **γυναίκες και άνδρες μαζί**, χωρίς διαχωρισμούς, χωρίς περιορισμούς, μόνο με την δημιουργία που χαρακτηρίζει τόσο τους Έλληνες όσο και την επιχειρηματικότητα...»

SHARING THE
KNOWLEDGE...

Listening!!

«Ήθελυκές δεξιότητες»

- Dunn 2014
- Sandberg 2013,
- Salamouris 2012,
- SheSpeaks 2011,
- Wooley & Malone 2011
- Cox-Wittenberg & Maitland 2009,
- Shipman & Kay 2009,
- Kamberidou 2012, 2013
- Καμπερίδου 2014, 2015
- κ.ά.

«Συλλογική νοημοσύνη
αυξάνετε όταν συμμετέχουν
γυναίκες...»

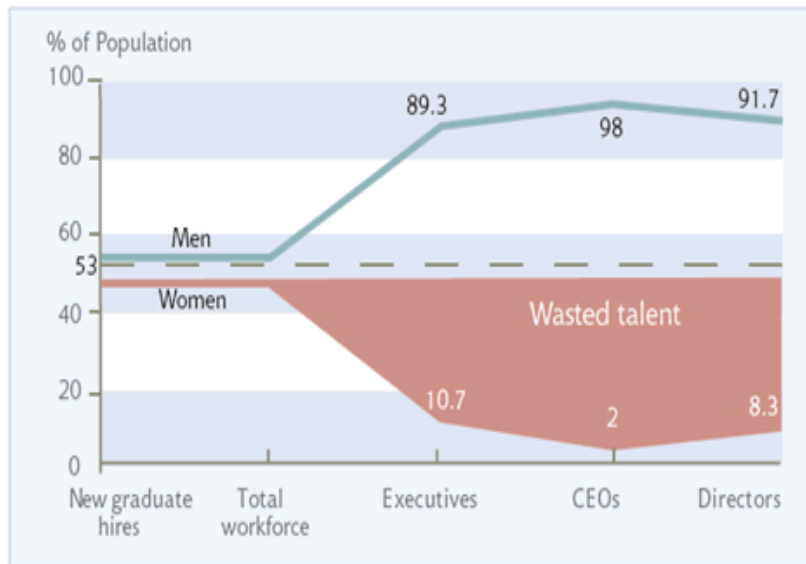
«Τι κάνει μια ομάδα
ευφυέστερη;
Περισσότερες
γυναίκες!» (Wooley &
Malone 2011)

[βλ. *Harvard Business
Review, June 11 issue:*
“Defend Your Research: What
Makes a Team Smarter? More
Women !

Ανεκμετάλλευτη πηγή Κοινωνικού Κεφαλαίου,

The ‘Stupid Curve’: wastage of talent

Fig 1: The “Stupid Curve”

Source: The CEW CEO Kit edition 2, EOWA Australian Census of Women in Leadership 2008

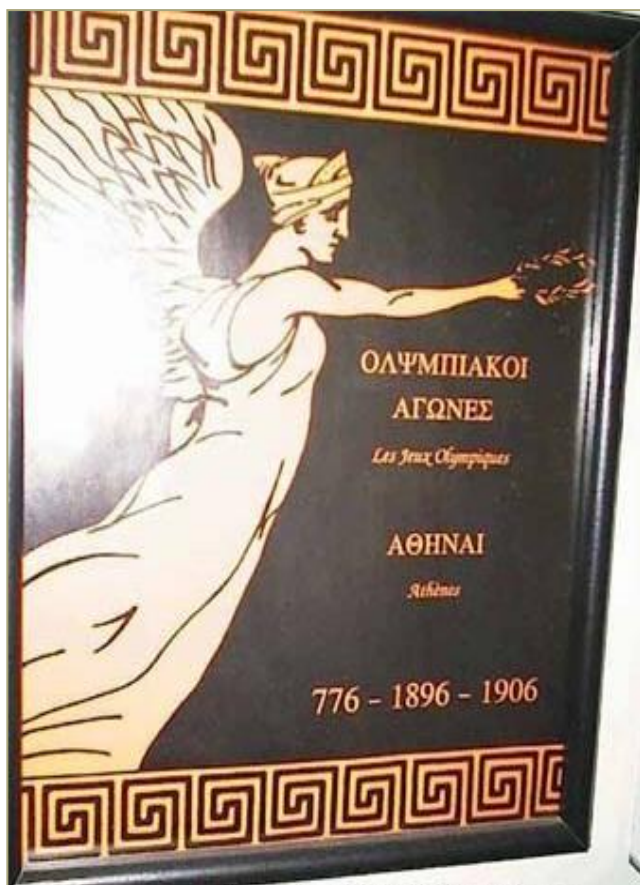
Chief Executive Women (CEW) released a report, February 2009, according to which Australian organisations select **90% of their leaders from their male employees, specifically from only 50% of their workforce (the male half) ... the other 50% (the female half) of the workforce is overlooked, underutilised and devalued.**

The **“Stupid Curve”**—a phrase coined by former Deloitte USA Chairman Mike Cook— emphasizes **this significant wastage of internal talent.**

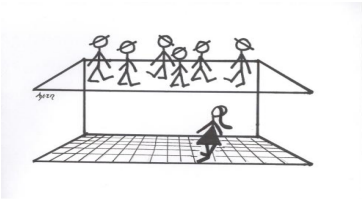
Namely, by failing to recognise and promote women as leaders, organizations miss out on a significant and measurable competitive advantage and the *Stupid Curve* refers to the extent of this *wastage of talent* in Australian companies

(Kamberidou 2011)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Cox-Wittenberg, A, & Maitland, A. (2009). *Why women mean business*. Chichester: Wiley
- Dunn, K. (2014). "On your marks: the entrepreneurs with a background in professional sport." *The Guardian*, UK, November 5, 2014 <http://www.theguardian.com/small-business-network/2014/nov/05/entrepreneurs-professional-sport-background>
- Ernst & Young (2013). "Ernst & Young to Launch Leadership Network for Elite Female Athletes to Address Unmet Global Need", 8/3/2013, New York, N.Y., PRWeb: <http://www.prweb.com/releases/2013/3/prweb10505195.htm>
- EY Women (2015). "Connecting elite female athletes with opportunity." EY Women Athletes Business Network: (<http://www.ey.com/BR/pt/About-us/Our-sponsorships-and-programs/Women-Athletes-Global-Leadership-Network---Join-the-network>)
- Glass, A. (2013). Ernst & Young Studies The Connection Between Female Executives And Sports. FORBES. 6/24/2013 @ 6:25μμ 6.473 views , <http://www.forbes.com/sites/alanaglass/2013/06/24/ernst-young-studies-the-connection-between-female-executives-and-sports/>
- Greer, M. L. (2009). *Women Athletes and Entrepreneurs: An Exploratory, Comparative Study*. Publisher Author House, Bloomington Indiana.
- Hock, L. (2014). New Survey shows playing team sports benefits women's careers", *The She Network*, October 23, 2014.: <http://www.womenssportsfoundation.org/en/home/she-network/sports/new-survey-shows-playing-team-sports-benefits-womens-careers>

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Sandberg, Sheryl** (2013). *Lean In/Βγείτε Μπροστά*. Εκδόσεις Πατάκη.
- **SheSpeaks** (2011). Why She Shares, SheSpeaks Inc. December 12, 2011.
http://www.shespeaks.com/pages/img/insightreports/SheSpeaks%20SheShares%20Study_04302012140512.pdf.
- **Wiseman, L** (2010). *Multipliers: How the Best Leaders Make Everyone Smarter* – June 15, 2010. Harper Collins Publisher, New York.
- **Wiseman, L., Allen, L.N., and Foster, E.** (2013). *The Multiplier Effect: Tapping the Genius Inside Our Schools*. California: Corwin, a Sage
- **Woolley, A, & Malone, T.** (2011). Defend your research: what makes a team smarter? More women. Harvard Business Review: <http://hbr.org/2011/06/defend-your-research-what-makes-a-team-smarter-more-women/ar/1>
- **Cox-Wittenberg, A, & Maitland, A.** (2009). *Why women mean business*. Chichester: Wiley
- **Salamouris, Ioannis** (2012). Behavioral Aspects in Entrepreneurial Reasoning. *Reflections on women in entrepreneurship and ICT/A reader*. (pp. 47–53): Militos Emerging Technologies & Services <http://www.gender-it.eu>
- **WiSE (2015)**. Women Innovators in Social Enterprise Programme (2013 – 2016).
<http://eurosustainability.org/http://eurosustainability.org/wise.php>. Also see: Women innovators for social business in Europe <http://wise4women.eu/> και <https://www.facebook.com/wise4women>

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Κοινωνική Επιχειρηματικότητα** (2015). Τι είναι η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα. Επιχειρώντας αλλιώς. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ως εργαλείο ανάπτυξης. Created by Greekgeeks S.A. <http://conference.as-prosvasis.org/genika/tieinaihkoinwnikiepixeirimatikotita/> (τελευταία πρόσβαση 10/3/2015).
- **Miragaya, A. & DaCosta, Lamartine** (nd). Olympic entrepreneurs- Alice Milliat: the 1st woman Olympic entrepreneur, Universidade Gama Filho - Rio de Janeiro
- **O'Brien, J.** (2013). Do sporty women make better entrepreneurs. BBC News Business, Washington 22 August 2013 <http://www.bbc.com/news/business-23582532> (last accessed 12/1/2015).
- **Woman- On- Top.Com** (2014). "*Playing sports may be the secret to women's career success*". Woman- On- Top.Com, UK, Oct. 22, 2014. <https://woman-on-top.com/playing-sports-may-secret-womens-career-success/>
- **Πατσαντάρας, Ν.** (2014). *Αθλητισμός και Κοινωνιολογική Σκέψη*. Α. Πιπέρης & ΣΙΑ ΕΕ.

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Kamberidou, I., & Chroni, S. (2016).** The Greek Experience: Outstanding Women in the Social Space of Sport. In Diketmueller, R. (Ed.), '*Inspirational women: Making a difference in physical education, sport and dance*'. Publication of the International Association of Physical Education and Sport for Girls and Women (IAPESGW) <http://www.iapesgw.org/> [in press]
- **Kamberidou, Irene (2013).** Women entrepreneurs: 'we cannot have change unless we have men in the room' *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, SpringerOpen 2013, 2:6 doi:10.1186/2192-5372-2-6 URL: <http://www.innovation-entrepreneurship.com/content/2/1/6>
- **Kamberidou Irene (2012).** Female Entrepreneurship, a Culture of Collaboration (pp. 4-7). ladybizIT: Women Entrepreneurship on the verge of ICT : ECWT and Militos Emerging Technologies and Services, ladybizIT consortium. Publisher: e-Book, Project Number: 518310-LLP-1-2011-1-GR-LEONARDO-LAM, Editor: www.gender-it.eu
- **Kamberidou, Irene & Patsadaras, Nikolaos (2007).** A new concept in European sport governance: sport as social capital. *Biology of Exercise*, 3, 21-34.
- **Kamberidou, Irene (2011).** "Gender Devaluation and Gender Fatigue: Getting Women on the Glass Escalator". Presentation at *Digital Agenda Assembly*, ec.europa.eu/digital-agenda, Workshop 22: *Women for smart growth* (pp. 1–13), Brussels Belgium, June 17, 2011 [DOI: 10.13140/RG.2.1.3318.9922]. Digital Agenda for Brussels, Belgium. European Commission, Brussels, Belgium <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/workshop-22-women-smart-growth>.

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Καμπερίδου**, Ειρήνη (2015a). «Η Γυναικεία Αθλητική και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στην Εποχή της Κρίσης: Ενδυνάμωση Ηγετικών Δεξιοτήτων & Αθλητισμός». Εισηγήση στην Ημερίδα *ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ*, του Τομέα Θεωρητικών Επιστημών της Σχολής Επιστήμης, Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Σ.Ε.Φ.Α.Α.), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), 14/03/2015, Δάφνη.
- **Καμπερίδου**, Ειρήνη (2015b). «Εμπνευσμένη ηγεσία - ενδυνάμωση ηγετικών δεξιοτήτων: γυναίκα, επιχειρηματικότητα και αθλητισμός», σελ. 28-30. European conference Tips4skills, High Heels consortium, with support of the European Commission and the Lifelong Learning Programme of the European Union 19/2/2015, Athens, Greece, Copyright HIGH HEELS Consortium (<http://www.highheelsproject.eu/>) DOI: DOI: 10.13140/2.1.1622.7360
- **Καμπερίδου**, Ειρήνη (2014). «Η Συλλογική Νοημοσύνη αυξάνεται όταν συμμετέχουν Γυναίκες και ο Μύθος ότι μπορούμε να τα κάνουμε όλα!». Ένθετο στα ΝΕΑ του Σαββάτου, 20 Δεκεμβρίου 2014. Ενθετο LWB- leading women in business, ICAP Group (www.icap.gr), σελ. 126-127.
- **Καμπερίδου**, Ειρήνη (2012). *Κοινωνικό Φύλο, Κοινωνικό Κεφάλαιο, Πολυπολιτισμικότητα και Αθλητισμός*. Εκδόσεις ΤΕΛΕΘΡΙΟ, Α.ΠΙΠΕΡΗΣ & ΣΙΑ ΕΕ (Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 42625).
- **Καμπερίδου**, Ειρήνη; **Παπαδοπούλου**, Σοφία (2014). *Κοινωνικό Κεφάλαιο, Φύλο και Αθλητισμός. Γυναίκα & Άθληση*. Τόμος ΙΧ, τεύχος 2013/2014, σελ. 7-14. Έκδοση της Πανελλήνιας Ένωσης για τον Αθλητισμό και τα Σπορ (ΠΕΠΓΑΣ).

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καμπερίδου, Ειρήνη (2014). «Η Συλλογική Νοημοσύνη αυξάνεται όταν συμμετέχουν Γυναίκες και ο Μύθος ότι μπορούμε να τα κάνουμε όλα!». Ένθετο στα ΝΕΑ του Σαββάτου, 20 Δεκεμβρίου 2014. Ενθετο LWB- leading women in business, ICAP Group (www.icap.gr), σελ. 126-127.
- Καμπερίδου, Ειρήνη (2012). “Γυναίκες Επιχειρηματίες: Δεν μπορούμε να έχουμε αλλαγή αν δεν συμμετέχουν και οι άνδρες”, σελ. 20-22, ICAP Marketing Solutions. Leading Women in Business / οι γυναίκες Ηγέτες των επιχειρήσεων στην Ελλάδα.
- **WiSE (2015).** Women Innovators in Social Enterprise Programme (2013 – 2016). <http://eurosustainability.org/http://eurosustainability.org/wise.php>. Also see: Women innovators for social business in Europe <http://wise4women.eu/> και <https://www.facebook.com/wise4women>